

Forord

Mere end 40% af Danmarks befolkning lider af en kronisk sygdom og ca. en fjerdedel heraf er hæmmet eller meget hæmmet i dagligdagen. Mennesker, der har det samme funktionstab føler sig hæmmet på forskellig vis – nogle meget svært – andre slet ikke.

Det kan anbefales, at man, inden man får alvor går i gang med at læse denne bog, med sig selv og andre diskuterer følgende spørgsmål:

- hvad er rehabilitering – og hvad er forskellen på behandling, pleje, genoptræning, forebyggelse, sundhedsfremme og så rehabilitering?
- hvad kan på individ- og samfundsniveau begrunde, at en fjerdedel føler sig hæmmet i dagligdagen? Og hvad vil konsekvensen af positive ændringer på de fundne begrundelser være?
- hvorfor er konsekvenserne af de samme funktionstab forskellige fra menneske til menneske?
- hvordan er sammenhængen mellem at føle sig hæmmet i dagligdagen og følelsen af at have et meningsfuldt og selvstændigt liv?
- hvordan afdækker man behov for og effekt af rehabilitering på personniveau og befolkningsniveau?

Disse spørgsmål og en lang række andre giver denne lærebog i rehabilitering nogle svar på.

Formålet med rehabilitering er, at borgere med helbredsbebetet funktions- evnetab får et meningsfyldt og selvstændigt liv. Hvad der er meningsfyldt og selvstændigt er forskelligt fra borger til borger – fra borger til professionel. At den professionelle er bevidst om dette, er en forudsætning for på en god måde at kunne hjælpe borgeren med at få indfriet sine mål under de givne rammer. Det helt centrale i denne proces er, at den professionelle på empatisk, nysger- rig og søgende vis interesser sig for borgerens situation og præferencer – stiller spørgsmål uden at forvente bestemte svar.

Rehabilitering er en tværfaglig proces, der kræver sammenhæng og koordi- nation mellem flere sektorer, fagområder og faggrupper. Forskellige rammebe- tingelser, opgaver, kulturer, referencerammer og sprog karakteriserer området. Imidlertid får området i disse år meget opmærksomhed i lovgivning, planlæg- ning på alle niveauer, i praksis og uddannelse. Den biopsykosociale tilgang og

ICF-modellen med fokus på deltagelse, som det væsentligste i borgerens liv, har for alvor slået rod, hvor rehabilitering forvaltes.

Rehabilitering er brugerinddragende! Diskussionen om, hvordan man øger brugerinddragelse/patientinddragelse er fremtrædende på såvel sundhedsområdet som socialområdet. Rehabilitering kræver i grundtanken samarbejde; et godt samarbejde mellem borger/bruger/patient og fagperson er hele forudsætningen for rehabilitering. Men det er ikke altid lige let. Bogen kommer omkring emner som målsætning, inddragelse og samarbejde. Det er områder, som fagpersonerne skal kompetenceudvikle på lige fod med de fag-faglige kompetencer.

Rehabiliteringsbegrebet og rehabiliteringsfeltet har siden årtusindskiftet været præget af sundhedsprofessionerne – hvilket bl.a. kom til udtryk i titlen på den tidligere lærebog – Rehabilitering for sundhedsprofessionelle fra 2008. I dag er rehabilitering et helt naturligt begreb inden for mange faggrupper. Bogen er opdateret og revideret, således at den også retter sig mod andre faggrupper end sundhedsprofessionelle.

Bogen er inddelt i 25 afsnit ud fra én betragtning af, hvorledes et undervisningsforløb kan stykkes sammen. Men naturligvis kan de enkelte afsnit og kapitler læses på kryds og tværs og fx suppleres med litteratur fra litteraturlisten, som er knyttet til hvert kapitel. Til hvert kapitel er knyttet studiespørgsmål, som kan findes på bogens hjemmeside www.gad.dk/Rehabilitering-en-grundbog.

Flere kapitler referer til de fire cases, der kan findes på side 13, det står alle frit for at bruge disse cases – fx som lærere supplerer med yderligere informationer målrettet konkrete studiespørgsmål.

Rehabilitering er ikke et selvstændigt akademisk fagområde. Det ses også tydeligt i denne lærebog, der har bidrag fra 25 forfattere, som repræsenterer forskellige videnskabsområder, mange forskellige faggrupper og praksisfelter.

Det er vores håb, at denne lærebog giver dig lyst til at arbejde videre med rehabilitering, og at du får lyst til at udfordre behandlingsparadigmet, som trods alt stadig er det fremherskende i sundhedsplanlægningen i dag.

Aarhus 2016

Thomas Maribo og Claus Vinther Nielsen